

Päästöjen kumoaminen ja paikallisten hiilinielujen tukeminen

OPAS KITTILÄN MATKAILUALUEEN YRITYKSILLE

17.3.2023

Anna Laine, Iris Mäntylä ja Anna Pakkala

Monet yritykset haluavat tehdä toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi, ja esimerkiksi hiilineutraalius- ja päästöjen ”kompensointi” kiinnostaa monia. Koska kompensointia on käytetty tarkoittamaan monenlaista ilmastotoimintaa, puhutaan mieluummin päästöjen kumoamisesta.

Kun yrityksen päästöjä kumotaan, tämä väittämä perustuu *ilmastoyksiköiden* käyttöön, joita ostetaan vapaaehtoisilta hiilimarkkinoilta. Sekä näiden yksiköiden laadun määrittelyyn että väittämien tekemiseen ollaan kehittämässä kansainvälisesti ohjeistusta ja sääntelyä, jotta voidaan varmistaa niiden luotettavuus.

Tässä oppaassa kerrotaan lyhyesti, miten ja milloin yksiköitä voi käyttää osana omia ilmastotoimia, ja miten niiden käytöstä viestitään hyvien käytäntöjen mukaan. Oppaassa kerrotaan myös, miten voidaan tukea paikallisia hiilinielujä ja viestiä tästä tuesta. Oppaan sisältöön pääsee syventymään tutustumalla opasta tukevaan selvitykseen.

Mitä tarkoittaa päästöjen kumoaminen?

Mitä tarkoittaa päästöjen kumoaminen?

Yritykset voivat **kumota** päästönsä ostamalla vapaaehtoisilta hiilimarkkinoilta **ilmastoyksiköitä**.

Ilmastoyksikkö syntyy, kun hillintätoimi (esimerkiksi metsitys tai mekaaninen hiilenpoisto) luo **hillintätuloksia**, eli päästövähennyksiä tai hiilinielujen tai -varastojen lisäämistä. Hillintätulos sertifioidaan sertifiointiohjelman kautta, ja näin syntyy ilmastoyksikkö.

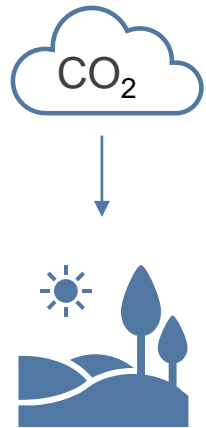

Kun yritys on ostanut yksiköitä, se voi tehdä yksiköihin perustuvan **ilmastoväittämän**.

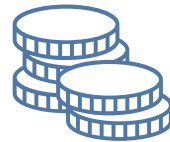

Kumoutumis- ja hiilineutraaliusväittämät ovat yhdenlaisia ilmastoväittämiä.

Mitä ostat, kun ostat ilmastoyksiköitä eli kumoat päästöjä?

Hillintätuloksen tuottaja tekee toimia, joilla **sidotaan** tai **varastoidaan** hiilidioksidia ilmakehästä tai **vältetään** uusia hiilidioksidipäästöjä.

Hillintätoimien tuloksena syntyy **hillintätuloksia**, jotka voidaan **sertifioida** ja muuttaa myytäviksi **ilmastoyksiköiksi**.

Yritys rahoittaa hillintätuloksien tuottamista **ostamalla ilmastoyksiköitä** ja voi käyttää niitä ilmastoväittämiin.

1 ilmastoyksikkö = 1 tonni CO₂e

Mistä aloittaa, kun halutaan käyttää ilmastoyksiköitä?

Organisaatioille on kehitetty ja kehitetään yksiköiden hankintaan ja käyttöön liittyviä hyviä käytäntöjä, joilla pyritään parantamaan **ilmastoyksiköiden ja niihin liittyvien väittämien luotettavuudesta**. Nämä käytännöt ovat:

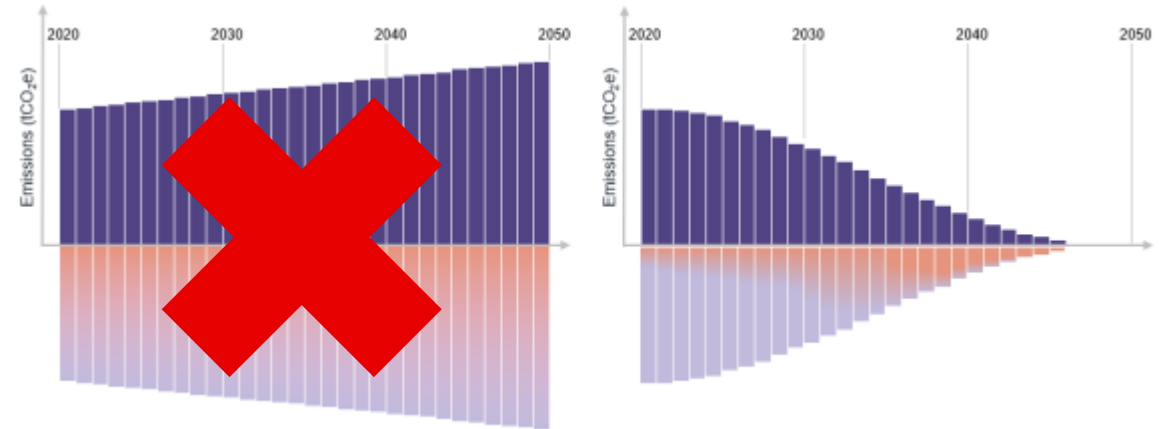
- 1 Omien päästöjen luotettava ja kattava laskenta
- 2 Omien päästövähennysten priorisointi, ilmastotavoite ja ilmastotiekartta
- 3 Laadukkaiden yksiköiden käyttö
- 4 Hyvien markkinointikäytäntöjen soveltaminen ja uskottavat väittämät, sekä
- 5 Läpinäkyvä, ymmärrettävä ja riittävän yksityiskohtainen raportointi

Milloin on perusteltua kumota päästöjä?

Milloin on perusteltua kumota päästöt?

Vähennä päästöjäsi niin paljon kuin voit ja hanki ilmastoyksiköitä niiden päästöjen osalta, joita et voi (kustannustehokkaasti) vähentää.

Yksiköitä käytetään vain niiden päästöjen kumoamiseen, joita ei pysty (vielä) itse välttämään tai vähentämään. Yksiköiden käytön määrän pitäisi vähentyä ajan myötä, kun toimenpiteitä toteutetaan ja omat päästöt vähenevät (kuva oikealla).

Kun yksiköitä käytetään perustellusti toimijan omat päästöt (violetti) vähenevät, ja samalla yksiköiden käytön määrä (vaaleanpunainen) vähenee. Lähde: [SBTi Net Zero Standard: Beyond Value Chain Mitigation FAQ](#)

Mitä pitää tehdä ennen kuin ostaa yksiköitä?

Hyvien käytäntöjen mukaan ennen yksiköiden käyttöä, yrityksen tulisi:

1

Laskea kaikki omat suorat ja epäsuorat päästöt kansainvälisesti hyväksytyyn menetelmän mukaisesti (esim GHG Protokolla).

Laskenta kertoo, paljon päästöjä yritys, tuote tai palvelu tuottaa yhteensä. Laskenta tehdään vuosittain.

Sustainable Travel Finland on luonut matkailutoimijoille suunnatun laskurin, joka tarjoaa hyvän lähtökohdan laskennalle.

2

Priorisoida omia päästövähennyksiä ja varmistaa että yksiköiden käyttö täydentää – eikä vähennä tai lykkää – sen omia päästövähennystoimia.

Lisäksi yrityksellä tulee olla ilmastotavoite ja -tiekartta.

Ilmastotavoite kertoo, kuinka paljon ja mihin mennessä yritys pyrkii vähentämään omia päästöjä, ja tiekartta kertoo millä toimenpiteillä ja aikavälillä se saavuttaa tämän tavoitteen.

Mistä ilmastoystävällisiä hankitaan?

Mistä ilmastoyksiköitä hankitaan?

Ilmastoyksiköitä hankitaan tyypillisimmin **yksiköiden välityspalvelun (myös kompensatiopalvelu) avustuksella**. Ilmastoyksiköiden tulee olla **sertifioituja** ja täyttää yksiköiden **kansainväliset minimikriteerit** (lisätietoa näistä selvityksessä).

Välittäjien palveluun tyypillisesti kuuluu sertifioitujen yksiköiden hankinta, yksiköiden mitätöinti ja yksiköiden mitätöintiä koskevan todistuksen laatiminen ostajalle. Yksiköitä hankitaan yleensä yhden vuoden päästöjen verran kerrallaan.

Kaikilla suositelluilla toimijoilla on laaja hankeportfolio, josta ostaja voi valita itselleen sopivan hankkeen. On suositeltavaa **ostaa yksiköitä useammasta eri hankkeesta**, ja monella välittäjällä onkin tarjolla hankepaketteja.

Vaihtoehtoja ilmastoyksiköiden hankintaan

Compensate

- Kotimainen voittoa tavoittelematon säätiö, perustettu 2019.
- Hankkii sekä sertifioituja ilmastoyksiköitä kehitysmaista (VCS, Gold Standard) että kokeilevampia uusia hanketyyppejä myös muista järjestelmistä kuten maatalous- ja biohiilihankkeista (USA, Saksa, Australia).
- Yhteystiedot: www.compensate.com

Nordic Offset

- Kotimainen standardinmukaisten ilmastoyksiköiden välittäjä, ollut toiminnassa vuodesta 2008.
- Välittää Gold Standard- ja VCS-yksiköitä ympäri maailmaa, erityisesti suomalaisille toimijoille.
- Huolehtii yksiköiden hankinnasta ja mitätöinnistä ja antaa yksiköiden ostosta sertifikaatin.
- Yhteystiedot: <https://nordicoffset.fi/>

Gold Standard for the Global Goals

- Kansalaisjärjestöjen kehittämä (mm. WWF) sertifiointiohjelma.
- Laaja järjestelmä, jonka piiriin kuuluu yli 1300 hanketta
- Hanketyyppejä esim. uusiutuva energia, tehokkaat liedet kehitysmaissa, jätteen käsittely, vedenpuhdistus, biokaasu, maatalous ja metsähankkeet (ei REDD+).
- Hankinnan voi tehdä Gold Standard [verkkokaupasta](#).

**Miten viestiä päästöjen kumoamisesta
uskottavasti?**

Ilmastoyksiköiden käyttöön perustuvat väittämät yleisesti

Yksiköiden käyttöön perustuvia väittämiä on kahdenlaisia.

Yksiköiden hankinnan yhteydessä, yksiköiden välittäjän pitäisi pystyä kertomaan kumpaan väittämään yksiköt soveltuvat.

Kumoutumisväittäjä

Jos ilmastoyksikön hillintätulosta ei lasketa hillintätoimen isäntämaan kansallisiin ilmastotavoitteisiin, yksikön ostava organisaatio voi sanoa, että se on kumonnut omat päästönsä.

Jos yksiköiden ostolla katetaan **kaikki väittämän kohteen jäljelle jäävät päästöt**, on kyseessä hiilineutraaliusväittäjä.

Kansallinen ilmastotukiväittäjä

Jos ilmastoyksikön hillintätulosta lasketaan hillintätoimen isäntämaan kansallisiin ilmastotavoitteisiin, yksikön ostava organisaatio voi sanoa, että se tukee kansallisia ilmastotavoitteita.

Esim. Suomessa metsäsektorin hillintätulokset lasketaan mukaan Suomen ilmastotavoitteisiin, jolloin tältä alalta luotuja ilmastoyksiköitä ostamalla tuetaan Suomen ilmastotavoitteiden edistymistä.

Huom! ”Kompensaatiota” tai ”päästöjen hyvitystä” ei enää suositella käytettävän, koska se voidaan ymmärtää eri tavoin (väittäjä ei ole tarkka).

Muista nämä, kun viestit ilmastoyksiköiden käytöstä

Varma perusta

Laske päästöt vuosittain. Suunnittele miten vähennät päästöjä. Tutustu ilmastoyksiköiden minimikriteereihin.

Selkeä väittäminen

Suunnittele missä ja kenelle tulet viestimään yksiköiden käytöstä. Testaa väittämää ulkopuolisten kanssa.

Avoin raportointi

Kerro ainakin omat päästöt, miten niitä vähennetään, ja mistä yksiköitä on ostettu. Kerro myös, miten muuten yritys huomioi kestävyuden.

Paikallisten hiilinielujen tukeminen

Voiko kotimaisia ilmastoyksiköitä ostaa?

Kotimaisten hiilinielujen tukeminen arvokasta ja ilmaston kannalta merkittävää työtä.

Suomessa ei kuitenkaan tällä hetkellä käytännössä ole kotimaisia hankkeita, joista voisi hankkia kansainväliset minimikriteerit täyttäviä yksiköitä.

Tämä tarkoittaa, että kotimaisiin yksiköihin perustuen ei hyvien käytäntöjen mukaan voi tällä hetkellä tehdä kumoutumis- tai hiilineutraaliusväittämää.

Miten voin tukea paikallisia hiilinielujuja?

Sertifioimattomillakin hankkeilla saattaa olla useita muita ympäristö tai sosiaalisia hyötyjä, joiden tukeminen on arvokasta.

Kotimaisia ilmastohankkeita voi tukea välittäjän kautta tai suoraan hankkeiden kanssa.

Yritykset voivat myös luoda omia ilmastohankkeita ja viestiä näistä. Yritys voi esimerkiksi yhdessä muiden yritysten kanssa istuttaa, suojella tai ostaa metsää paikallisesti.

Miten voin tukea paikallisia hiilinieluja?

Askel 1: Tuetaan omaa osuutta paikallisista hiilinieluista

- Suojellaan omaa metsää tai pidättäydytään hakkuista
- Tehdään toimenpiteitä, jotka edistävät puuston tai muun kasvuston kasvua ja näin myös hiilensidontaa (ml. taimien istuttaminen, metsänhoito)
- Ostetaan lisää metsää oman yrityksen / paikallisten toimijoiden nimiin ja varmistetaan niiden hiilensidontakyky.

Askel 2: Tuetaan hiilensidontaa edistäviä järjestöjä, jotka toimivat Kittilän alueella

- Seuraavalla sivulla on esitelty järjestöjä, jotka suojelevat metsää, ennallistavat soita, tai istuttavat puita myös Lapin tai Kittilän alueella.
- Näitä järjestöjä voi tukea rahallisesti, ja täten vahvistaa paikallisia hiilinieluja. Järjestölle annettavan tuen voi myös osoittaa tiettyyn paikalliseen kohteeseen (ks. esimerkejä kohteista seuraavalla sivulla).

Askel 3: Yritysten voimavarojen yhdistäminen

- Kittilän alueen yritysten voimat voi myös yhdistää osaksi isompaa aloitetta, johon yritykset kontribuivat resursseja. Aloitetta voidaan markkinoida laajemmin osana alueen markkinointia.
- Aloitteen kautta voidaan esimerkiksi ostaa alueelta maata, johon kohdistetaan toimenpiteitä jotka lisäävät hiilensidontaa (esim. istutetaan puita, ennallisestaan suota, jne.). Myös asiakaskokemuksia voidaan luoda tätä kautta, esimerkiksi esittelemällä aluetta, siihen kohdistuvia toimia ja niiden hyötyjä.

Kittilän matkailualueen yritykset voivat tukea paikallisia hiilinieluja kohdistamalla resursseja omien metsien ja maiden hiilensidontakyvyn parantamiseksi.

On tärkeä muistaa, että ilmastoystävällisen toiminnan lähtökohtana tulisi aina olla omat päästövähennykset.

Tässä esitelty toimenpiteet tulisi täydentää – ei korvata – omia päästövähennyksiä.

Vaihtoehtoja paikallisten hiilinielujen tukemiseen

Alla on esitelty esimerkkejä kotimaisista hankkeista, joissa vahvistetaan tai luodaan uusia hiilinieluja (ilman että niistä luodaan ilmastoyksiköitä). Jokaisen hankkeen kohdalla on myös mainittu, jos hanke toimii Lapissa/Kittilän alueella.

Suomen luonnonsuojeluliitto

Hanketyyppi: Soiden ennallistaminen

Mitä?

Luonnonsuojeluliitto ennallistaa soita ympäri Suomea. Hiilivarastojen suojelun ohella ostaja tukee luonnon monimuotoisuuden suojelua, vesistöjen tilan parantamista sekä suon ekosysteemipalveluita. Ennallistamalla pyritään palauttamaan ojituksen kärsinyt suoekosysteemi luonnontilaan tukkimalla ojia sekä esim. poistamalla puustoa.

Missä?

Erilaisia suokohteita eri puolilla Suomea.

Miten?

Soiden ennallistamista voi tukea lahjoituksella säätiön verkkosivujen kautta.

Linkki: [Suomen luonnonsuojeluliitto](#)

Luonnonperintösäätiö

Hanketyyppi: Luonnonalueiden suojelu

Mitä?

Luonnonperintösäätiö hankkii hallintaansa luontoalueita (ensisijaisesti metsiä) ja rauhoittaa ne pysyvästi lakisääteisellä rauhoituspäätöksellä. Tukemalla rahallisesti Luonnonperintösäätiön toimintaa, toimija osallistuu suojelualueen perustamiseen ja laajentamiseen.

Missä?

Lukuisia kohteita ympäri Suomea. Lapissa esimerkiksi Inari, Enontekiö, Kittilä, Kolari, Sodankylä.

Miten?

Lapissa sijaitsevia kohteita voi tukea Luonnonperintösäätiön sivuilta.

Linkki: [Luonnonperintösäätiö](#)

Taimiteko

Hanketyyppi: Metsänistutus

Mitä?

Taimiteko istuttaa metsää alueille, jotka eivät ole enää maa- tai metsätalouskäytössä. Taimiteko työllistää suomalaisia nuoria metsänistutukseen. Käytännössä toimija ostaa taimien istutusta, joka maksaa 2,5 e/taimi. Taimesta maksettava summa kattaa kaikki metsittämisen kulut, nuorten palkan ja kouluttamisen.

Missä?

Useita kohteita ympäri Suomea. Lapissa kaksi kohdetta Simossa ja Kemijärvellä.

Miten?

Taimien istutusta voi tukea Taimiteon sivuilta.

Linkki: [Taimiteko](#)

Miten viestiä tästä tuesta?

Jos organisaatio tukee paikallisia hiilinieluja päästöjen kumoamisen lisäksi, nämä kaksi väittämää tulee erotella selkeästi toisistaan. Hankkeiden ilmastovaikutuksista voidaan viestiä, mutta näitä vaikutuksia ei voi rinnastaa yrityksen omiin päästöihin. Tuki ei ”hyvitä” tai ”kumoa” yrityksen päästöjä.

Paikallisten hiilinielujen tukemiseen liittyy ilmastovaikutusten lisäksi muita oheishyötyjä, esimerkiksi nuorten työllistäminen, luonnon monimuotoisuuden edistäminen, maisema-arvo ja vapaa-ajan hyödyt, vesistövaikutukset, tms. Näistä voi ja kannattaa myös viestiä ilmastoviestin lisäksi.

Jos halutaan kerätä rahaa asiakkailta hiilinielujen tukemiseksi, tulee tätä varten selvittää erikseen tarvittavat keräysluvat. Esimerkiksi Suomen Luonnonsuojeluliitto on järjestö, ja sille osoitettu tuki on lahjoitus.

Tarkistuslista, mitä pitää muistaa?

Yksiköiden käyttö lyhyesti

Ennen yksiköiden ostoa

Laske päästöt vuosittain. Suunnittele miten vähennät päästöjä. Tutustu ilmastoyksiköiden minimikriteereihin.

Yksiköiden oston yhteydessä

Pyydä tarjous välittäjältä tai osta suoraan yksiköitä verkkokaupasta. Varmista, että yksiköt täyttävät minimikriteerit.

Yksiköiden oston jälkeen

Viimeistele selkeä väittämä ja sitä tukeva raportointi omista päästöistä, ilmastotoimista ja yksiköiden käytöstä. Yksiköitä ostetaan yleensä vuosittain.

Kun haluat kumoat omat päästösi

Laske päästösi

Laskennan perusteella määritellään kumottavan päästömäärän suuruus, eli kuinka paljon yksiköitä pitää ostaa. Yksi ilmastoyksikkö vastaa 1 tonnia CO₂e.

Pyydä välittäjältä tarjouspyyntö tai hyödynnä verkkokauppaa

Anna välittäjälle tiedot, millaisia yksiköitä etsit, esimerkiksi standardi, hillintätoimityyppi, kohdema, jos nämä ovat tiedossa.

Valitse hanke ja osta ilmastoyksiköt. Välittäjä tai verkkokauppa mitätöi ne puolestasi.

Vertaile välittäjien antamia tarjouksia tai verkkokaupan tarjontaa ja valitse sopivat hankkeet.

Kun haluat antaa asiakkaalle vaihtoehdon kumota palvelun tai tuotteen päästöt

Laske kumottavat päästöt per asiakas, tilaus, tai osto.

Laske palvelun tai tuotteen elinkaaren päästöt. Laskennan perusteella määritellään paljon yksiköitä pitää ostaa jokaista tuotetta kohden.

Luo uusi tuoteryhmä omaan kirjanpitoon ja pidä kirjaa kumottavien päästöjen määrästä.

Tee välittäjän kanssa ostosopimus, josta saat selville ilmastoyksiköiden hinnan. Laske tämän hinnan perusteella yhden tuotteen päästöjen hinta.

Osta ilmastoyksiköt. Välittäjä tai verkkokauppa mitätöi ne puolestasi.

Säännöllisin väliajoin (esim. kuukausittain, kvartaaleittain), osta yksiköitä asiakkaiden kumoavien päästöjen edestä. Raportoi yksiköiden käytöstä.

Kun haluat tukea paikallisia hiilinieluja

Älä rinnasta omiin päästöihin

Jos hanke ei tuota kansainväliset minimikriteerit täyttäviä yksiköitä, ei sitä voida käyttää päästöjen kumoamiseen tai hiilineutraaliusväittämiin.

Viesti hankkeen hyödyistä

Ilmastohyötyjen lisäksi, monilla hankkeilla voi olla muita oheishyötyjä. Näistä kannattaa viestiä.

Kaikkia ilmastotekoja tarvitaan

Hiilinieluja voi tukea monella tavalla. Voit käyttää yksiköitä päästöjen kumoamiseen ja tukea paikallisia hiilinieluja, muista vain selkeä viestintä!

Haluatko tietää lisää?

Lue lisää ilmastoyksiköiden hankinnasta ja viestinnästä selvityksestä [\[Linkki\]](#)

ASIAKKAAMME TEKEVÄT
MAAILMASTA PUHTAAMMAN
JA TURVALLISEMMAN.

